JOHN F. MARKS

Fl-erbatax ta' Settembru li għadda, imfarraġ bis-Sagramenti tal-Knisja Mqaddsa, John F. Marks temm il-ħajja ħarkiena tiegħu li kellha bidu fl-Isla sittin sena qabel.

Missier li ħabb dejjem 'il-familja, bniedem li qatt ma naqas lil ħadd, ċittadin li ħa sehem fil-ħajja pubblika, wieħed mit-tradejunjonisti Maltin tal-bidu nett, huwa ikkontribwixxa għadd kbir ta' artikoli fuq l-affarijiet ta' l-Istat u tat-*Trade Unions*, fosthom komment meqjus dwar ir-Rapport ta' MacLeod.

Johnny Marks kien magħruf bħala bniedem li jaqbeż għal min għandu bżonn tal-għajnuna, u għalhekk ma kienx imurlu ħaddiem, student, ħabib biex jitolbu jiktiblu petizzjoni, jagħmillu pjaċir jew jiġġilidlu għad-drittijiet tiegħu,li ma kienx joħroġ minn dar Marks ibierek il-qalb kbira ta' "Johnny".

L-Ilsien Malti sab f'Johnny Marks wieħed mill-ħbieb tiegħu sinċieri, wieħed minn dawn il-ħbieb veri li ma jħobbux għall-interess; għax tabilħaqq Johnny Marks qatt f'għomru ma kien jaf x'inhu interess.

Kienet l-idea ta' Marks dik li fid-Dar tal-Ħaddiema, l-Isla, miftuħa fil-bidu ta' l-Awtonomija, tinfetaħ *Kamra tal-Qari* mżejna bir-ritratti tal-kittieba Maltin qodma u moderni.

Fl-1953 qala' l-"Imperial Service Medal which Her Majesty The Queen has been graciously pleased to award to you in recognition of the meritorious services which you have rendered", kif ġie mfisser f'ittra mibgħuta lilu mill-Awtoritajiet Imperjali.

Bil-Malti jew bl-Ingliż, Marks kien jikteb bl-istess faċilità li biha kien jitkellem dawn iż-żewġ ilsna. Għalhekk il-kitba tiegħu ma tillimtax ruħha għal artikoli biss. Mill-pinna tiegħu ħarġu versi, ħafna novelli ħelwin kif ukoll *essays* ta' siwi tajjeb letterarju. Fost l-opri tiegħu pubblikati (l-inediti la huma ftit u lanqas, milli jidher, ta' valur żgħir) qala' ħafna tifħir il-ktieb "Tejbilhom Ħajjithom" li, forsi, l-isem ġeneriku tiegħu ma jixhedx biżżejjed l-importanza tas-sensiela tan-noveli li fih. Il-kitba letterarja ta' John F. Marks għad trid tiġi magħrufa skond ma jistħoqqilha mill-kompilaturi tal-kotba u l-antoloġiji. Min hu mżejjen bl-umiltà u bil-modestja jibqa' ħafna drabi, u b'xorti ħażina għal-Letteratura, bla ma hu magħruf.

La semmejna l-modestja, joħroġ naturali l-fatt li J.F. Marks dawwar fl-Ingliż mil-lingwa Taljana opri li dehru taħt isem ħadd-

ieħor li żamm (għax Marks modestament hekk ried) it-tifħir kollu għalih biss.

Il-lum in-nuqqas tal-kelma ta' Marks sejra tinħass. Imma għallanqas nittamaw li xi biċċa mix-xogħlijiet tiegħu letterarji ma jindifnux miegħu għax il-kitba tiegħu għandha ssib il-kritiku ġust u l-kompilatur għaqli ta' kotba li jagħraf jagħti lil Marks il-post li jistħoqqlu fil-Letteratura Maltija.

ILF.

LILL-MADONNA TAS-SAĦĦA

(B'tifkira tal-Jum Marjan għall-Morda ta' Malta)

Fil-Ġonna ta' Sant'Anton, 22. 5. 54.

Ta' VINCENT UNGARO

Rajthom il-morda miġmugħin ġol-ġonna
Ta' Sant'Anton b'dehriet ta' Lourdes u l-Ġenna:
Rajthom iħarsu Lejk, Ħelwa Madonna,
Fil-waqt li trejqu tas-Smewwiet bil-benna.

U rajt li ruħ kulħadd bdiet Bik tithenna
Fis-skiet ta' talba waħda, ħierġa donnha
Magħsura minn ġo qalb ilha tistenna
Is-saħħa mbierka li tant kellha bżonnha.

Imbagħ'd bħal raxx sabiħ ta' dawl u dija(1)
Tħallat mal-ward ifuħ u l-għana ħlejju
U żdied madwarna l-ġmiel u l-armonija.

Tħallix, Madonna, jgħaddi fuqna Mejju
Mingħajr ma nifhmu l-ġid ta' kull tbatija:
Sabbarna Int biex triqna għall-Ġenna nhejju.

23. 5. 54.

(1) Meta l-Kwadru Mirakuluż tal-Madonna tas-Saħħa kien qiegħed jittieħed madwar il-morda, feġġet ix-xemx sabiħa minn wara l-għata ta' sħab ħafif li qabel kien qiegħed jaħbiha.

BIDLA TA' ISEM

Il-pubbliku huwa mgħarraf li l-Għaqda tal-Kittieba Żgħażagħ issa sar jisimha Għaqda Letterarja Maltija.

V. CARUANA,
Segretarju.